

Institutioner ere ved deres Regler og Statutter hindrede i at gøre; hvad maaske en privat Mand i paagældende Tilfælde vilde gøre — eller maaske ikke vilde gøre — nemlig at tage Hensyn til Lyendets i og for sig berettigede Krav med Hensyn til deres Løn. Jeg har haft det Tilfælde flere Gange, at der var Lyende, som havde Løn til gode, hvor saadant Udlæg fandt Sted. Undertiden lykkedes det at ordne det saaledes, at Lyendet kunde faa sin Løn; men undertiden var det ikke sikkert, at det kunde lade sig gøre. Saadanne Tilfælde ere i høj Grad beklagelige og uretfærdige, og jeg kan derfor fuldt ud give Tanken i § 1 min Tilslutning, ogsaa med den Tilføjelse, som den højtærede Minister gjorde, at noget lignende skulde være gældende i Fallit- og Dødstilfælde. Derimod er jeg ikke saa lidt betænkelig ved den Affattelse, som § 2 har faaet. Jeg tror nemlig, at som § 2 er affattet, vil den kunne komme til at skabe Realkrediten meget betydelig. Denne Paragraf gaar ud paa, at naar Husbonden gaar fallit, eller Gælden i hans Dødsbo fragaas, eller den Bedrift, hvortil Lyendet er fæstet, paa Grund af Retsforfølgningsfridit ophører at drives for Husbondens Regning, kan Lyendet forlade Stillingen og skal da have den i § 1 privilegerede Løn indtil den Dag, da Lyendet forlader Stedet. Det, jeg frygter for meget ofte vil ske, naar der bliver gjort Udlæg i en Landejendom, er, at Tjenestefolkene skulle sige: Nu gaa vi vor Vej, medmindre vi kunne faa en ganske overordentlig høj Godtgørelse for at blive, foruden det, vi have til gode, og som nu er blevet os sikret. Det vil navnlig kunne ske, naar et Udlæg i en Landejendom foregaar paa en Tid, hvor Høsten staar for Døren. Det kan ofte netop være det rette Tidspunkt at foretage et saadant Udlæg paa, hvis man nemlig har Grund til at frygte for, at Ejeren efter, at have afhøstet vil gøre Høsten i Penge, inden han overlader Ejendommen til Panthaverne. Sker der altsaa Eksekution paa dette Tidspunkt, hvor Høsten staar for Døren, er det omkring paa Landet saa overordentlig let at faa Arbejde, at man ved at indføre en Bestemmelse som den i § 2 vil lægge det i Lyendets Magt at stille, hvilke Fordringer de ville, og Fordringer, som maatte siges at være navnlig efter den bestaaende Lovgivning og ogsaa i og for sig ganske uberettigede. Det forekommer mig, at man skaffer Lyendet alt, hvad det med Ret og Billighed kan gøre Krav paa, naar man sikrer det første Ret i Ejendommen for dets tilgodehavende Løn baade for den Tid, som er gaaet, og for Tiden indtil Færdagen, da Tjenesten skal ophøre. Nu siger

den ærede Ordfører ganske vist, at dette ikke er andet, end hvad den gældende Ret allerede medfører, men deri tror jeg, han tager i høj Grad fejl. Den ærede Ordfører gif ud fra, som noget, der fulgte af sig selv, at saa snart der blev gjort Udlæg i en Landejendom, kunde Lyendet straks sige: Nu er mit Tjenesteforhold forbi, og nu gaar jeg min Vej. Men det kan Lyendet slet ikke sige, fordi der har fundet et almindeligt Udlæg Sted. Saa længe Ejendommen og Driften bliver i Husbondens Haand, er der ikke sket noget, som berører Lyendets Forhold. Jeg antager heller ikke, at Lyendet efter den nu bestaaende Lovgivning kan gøre det, selv om Driften glider ud af Husbondens Haand, i alt Fald ikke saa længe Husbonden bliver paa Gaarden, og det er dog det almindelige Tilfælde. Jeg tror ikke, at der findes noget som helst i vor Lovgivning, der i saadanne Tilfælde vilde kunne hjemle Lyendet Ret til at gaa før i det aller tidligste, naar Tvangsauktion havde fundet Sted. Jeg tror, at hvis man indfører en saadan Regel, som vil give Lyendet ikke blot, hvad der efter Billighed og Retfærdighed tilkommer det, men ogsaa en større Ret og Vejlighed til ved Husbondens ulykkelige Omstændigheder at komme i en Situation, som det kan udnytte pekuniært, vil man komme til en Situation, der vil være saare uheldig for Panthaverne. Ikke blot saaledes, at Panthaveren, der strider til Udlæg i sit Pant, skulde betale mange Penge for at faa det nødvendige Arbejde gjort, men ogsaa saaledes, at det kunde være meget uanselig for ham at faa Arbejdet gjort, naar han kom til at staa uden at have bestemt Folk at holde sig til. Det vil i første Række naturligvis gaa ud over den enkelte Panthaver, det ramte, men naar saadant noget skete nogle Gange, vil ganske naturlig Følgen deraf blive, at man ved Udlaan mod Pant i Landejendomme vil betænke sig paa at gaa saa højt op med Laanenes Størrelse, som man under den nuværende Lovgivning vilde gaa, og det vil i Virkeligheden være til Skade for Realkrediten. At indrømme, saaledes som her er foreslaaet, Lyendet en Vejlighed til at gøre den det i og for sig ganske uvedkommende Situation i Penge, mener jeg, man bør være meget betænkelig ved. Noget lignende, om end ikke i samme Grad, gælder i det Tilfælde, hvor Husbonden gaar fallit eller Gælden i hans Dødsbo fragaas. Jeg forstaar egentlig ikke, hvorfor de ærede Forslagsstillere have bestemt, at Lyendets Tjeneste i disse Tilfælde straks skal høre op. Det er i ethvert Fald sikkert en Afvigelse fra den nugældende Fallitlovs